

Cadrul formal optim al cursului leadership autentic

*Dumitru Patrașcu, dr. hab., prof. univ.,
Elena Țap, lector superior*

Summary

In the article is searched general methodology of the course of Leadership Autentic. Objectives, target audience, thematic content, methods and processes of teaching, relations „professor – student”, agents, actions, area of relationship, results, process and the period of education are neglected in the article.

Activitatea de învățare a masterandului este un proces interior de însușire a cunoștințelor și a mijloacelor de activitate, în cazul nostru, a instrumentelor, abilităților, deprinderilor care fac operațional leadershipul autentic. Învățarea – cu precădere cea managerială și de lider se caracterizează printr-o desfășurare procesuală în care se disting mai multe etape care se succed într-o anumită ordine, la diferite niveluri (cicluri), surprinse în *Tabelul 1*.

Tabelul 1 Procesualitatea actului învățării masterandului

Etapa activității de învățare	Activitățile întreprinse de student	Tip de învățare	Procesul psihic cu ponderea cea mai mare	Modalitate a de lucru
Perceperea/receptarea materialului/informației.	- Inducerea unei stări de atenție și motivarea studenților care învață (prin modalități intuitive și atractive). - Înregistrarea, perceperea activă a datelor concrete și verbale.	Receptiv-reproductivă.	Percepția. Memorarea. Gândirea.	Memorarea logică.
Prelucrarea informațiilor, înțelegerea, sesizarea.	- Descriere, structurare, restructurare. - Analiză, sinteze, comparări, discriminări , abstractizări și generalizări ale datelor (grație acțiunii efective a celui care învață cu noul material).	Inteligibilă.	Reprezentarea. Gândirea.	Exersarea în efectuarea operațiilor de gândire.
Însușirea cunoștințelor, crearea de structuri mintale, generalizarea.	- Condensarea informațiilor în noțiuni, principii.	Inteligibilă.	Gândirea.	Exersarea în efectuarea operațiilor de gândire.
Fixarea în memorie.	- Stocarea cunoștințelor în memorie, memorarea lor (prin repetiții ale materialului și reluarea lui în diverse forme, diferite de prezentarea inițială).	Inteligibilă.	Memoria.	Exersarea în efectuarea operațiilor de memorare.
Operarea, aplicarea informațiilor / cunoștințelor.	- Aplicarea cunoștințelor în practică (ea furnizează și conexiunea inversă în legătură cu eficiența strategiilor folosite).	Învățare operațională.	Memoria. Gândirea. Imaginația.	Exersare. Activitate practică.
Actualizarea cunoștințelor.	- Reproducerea cunoștințelor. - Operarea cu cunoștințele.	Învățare operațională.	Memoria. Gândirea.	Exersare. Activitate practică.
Transferul cunoștințelor / crearea de informații sau structuri de informații noi.	- Utilizarea cunoștințelor în condiții apropiate de cele de la lecție sau în contexte noi.	Învățare operativă și creativă.	Memoria Imaginația Gândirea creatoare	Exersare. Activitate practică creativă.

Argumentele aduse caracteristicilor predare și învățare ar fi incomplete fără a determina coraportul predare-învățare. Analiza literaturii ne permite să spunem cu siguranță că predarea și învățarea în sistemul universitar / postuniversitar reprezintă două procese corelaționate și coevolutive, două subsisteme interconținute, ceea ce poate conduce la reușita sau nereușita activității didactice care se stabilește prin evaluare. În cadrul cursului de *Leadership autentic*, relațiile specifice profesor-student / audient (predare-învățare) se marchează sub aspectele: tradițional, modernizat, modern (*Tabelul 2*).

Tabelul 2 Relațiile specifice profesor – student / audient (predare – învățare) în cadrul studierii Leadershipului autentic

Tipul învățământului	Activitatea profesorului	Activitatea studentului / audientului	In ce constă <i>feed-back-ul</i>
Tradițional	Predare	Memorare	Reproducere
Modernizat	Predare, îndrumare	Memorare, aplicare	Reproducere, reconstruire
Modern	Îndrumare, predare	Descoperire	Proiectare, reproducere

Un rol important în cadrul studierii cursului o are agenții, acțiunile, câmpul relațional, rezultatele procesului și dimensiunea de timp. **Agenții acțiunii în procesul cursului** sunt reprezentate de resursele umane implicate: cadrele didactice universitare, studenții / audienții, personalul administrativ și auxiliar al facultății.

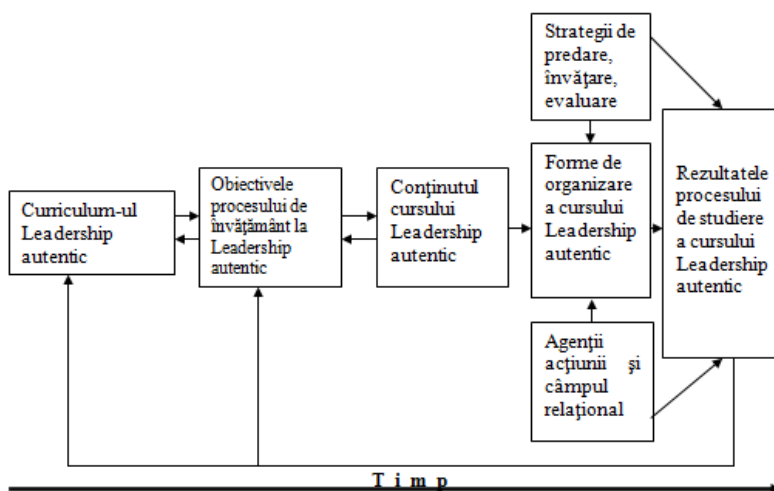

Fig. 1. Principalele componente ale procesului studierii cursului Leadership autentic.

Câmpul relațional se referă la ansamblul relațiilor educaționale/didactice profesor–student / audient și student / audient –student / audient. Existența binomului profesor-student presupune crearea situației de comunicare, respectiv a emisie și percepției de mesaje / informație (“E - R”). Transformarea în plan didactic a schemei “E - R” ne conduce la șase variante de instruire pentru Leadership autentic (Tabelul 3). Aceste variante nu se exclud, ci, dimpotrivă, se presupun.

Varianta “Pu – S” este magistrală, toate celelalte devin posibile numai după ce, grație ei, s-a achiziționat instrumentul mental și motrice necesar utilizării celorlalte surse pentru Leadership autentic. Fig. 2 reprezintă schematic activitatea profesorului și a studenților / audienților, respectiv circulația informației în varianta “Pu – S”.

Tabelul 3 Variante de instruire pentru Leadership autentic

Schema generală de comunicare / instruire pentru Leadershipul autentic	Emițătorul	Receptorul	Simbolizarea variantei de instruire în cadrul formării CM
"Emisie – Recepție"	Profesorul universitar (Pu)	Studentul / audient (S)	"Pu – S"
	Manualul sau documentul scris (M/d)		"M/d – S"
	Imaginea auditivă (mass-media) (Ia)		"Ia – S"
	Imaginea vizuală (mass-media) (Iv)		"Iv – S"
	Imaginea auditivă și vizuală (mass-media) (Iav)		"Iav – S"
	Un alt student / audient, agent (X)		"X – S"

În varianta magistrală situația pedagogică este ideală, pentru că profesorul acționează direct asupra studentului (1; 5...), iar studentul / audientul recepționează (2; 6...) și dau răspunsuri (3; 7...) pe care profesorul le recepționează (4; 8...). Acest ciclu poate avea loc de mai multe ori până când se obține rezultatul necesar. În cercetare, schema are aplicare în secvențele didactice de introducere a unei noțiuni manageriale noi de către profesor într-o strategie didactică inductivă, prin conversație euristică cu întreg grupul de studenți / audienți, unde are loc predarea (Pu) și învățarea (S).

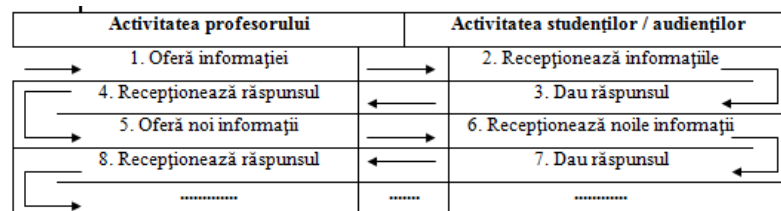

Fig. 2. Instruirea magistrală ("Pu-S) pentru studierea Leadershipului autentic.

Varianta "M/d – S" se înglobează în chema prezentată în Fig. 3. Aici profesorul lipsește, pe când studentul numai recepționează informația fără a emite răspunsuri. Prin urmare controlul nu se poate realiza; informația inversă este incompletă. Dar să nu uităm că studentul / audientul are capacitatea de a se autocontrola și care nu întotdeauna poate dirija eficient și riguros procesul de informare în scopul însușirii managementului educațional și formării elementelor CM, deoarece circulația informațiilor nu are loc în ambele sensuri, ci numai de la manual/document (M/d) la student / audient (S).

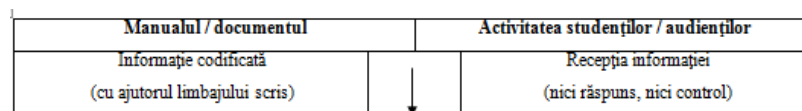

Fig. 3. Instruirea cu ajutorul manualului/documentului ("M/d – S").

În varianta "Iav – S" (Fig. 4), codul este suprimat, ceea ce reprezintă un avantaj cert, însă lipsa informației inverse se menține, întrucât nu există o acțiune de returnare, inversă, de la student / audient (S) la materialul audio-video (Iav).

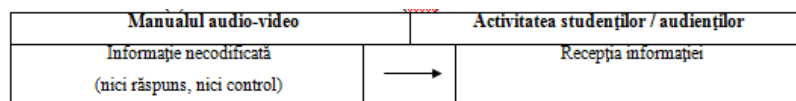

Fig. 4. Instruirea audio-video (“Iav – S”)

Rezultatele procesului de instruire cuprind sistemul cunoștințelor, abilităților, capacităților și competențelor; performanțele, conduitele, comportamentele, convingerile, sistemul de instrumente și alte componente care fac operațional leadershipul studenților / audienților.

Dimensiunea **timp** este foarte importantă pentru acest proces, deoarece el poate avea loc numai în anumite perioade de timp: ani, semestre universitare, săptămâni de învățământ, ore de studiu, timpul de muncă și timpul liber. Conținutul învățământului este segmentat în unități de timp, profesorul universitar își planifică, eșalonează și proiectează activitatea în timp.

Astfel, constatăm că învățarea leadershipului autentic sunt procese complexe și sistematice, presupun acțiunea conjugată a mai multor componente și subcomponente, posedă anumite caracteristici și mărimi care variază și pe care le numim *variabile*. Aceste variabile se organizează în sisteme complexe, ale căror elemente constitutive sunt funcțional interdependente. *Taxonomia variabilelor* procesului de studiere a *Leadershipului autentic* conține următoarele categorii:

a) *categoria generalizărilor la diferite niveluri*: date, idei, informații, cunoștințe (noțiuni), generalizări dependente de stadiul instruirii profesionale și de stadiul dezvoltării psihice a studentului;

b) *categoria instrumentelor mintale de lucru*: abilități (priceperi, deprinderi), capacitățile, comportamentele, aptitudinile intelectuale, gândirea managerială și pedagogică productivă, imaginația etc.;

c) *categoria instrumentelor, abilităților, deprinderilor care fac operațional leadershipul*: strategii și metodologii manageriale și pedagogice;

d) *categoria variabilelor care exprimă o relație cognitiv-evaluativ-culturală în raport cu primele trei categorii*: rezultatele instruirii și autoinstruirii care apar în timp, valorile, atitudinile, necesităților, sistemul aspirațiilor, performanțele, sentimentul de certitudine etc.

Procesul de studiere a Leadershipului indică încă o accesione, care ne demonstrează că, conform teoriei și practicii didactice și metodice, acest proces se realizează pe etape. Termenul “etape” este înțeles ca fiind un interval de timp marcat de evenimentele și schimbările de ordin calitativ și cantitativ în formarea elementelor de leadership. Etapelor corespunzătoare procesului de formare a elementelor de leadership sunt: I. Predarea și asimilarea parțială a cunoștințelor; II. Fixarea și consolidarea cunoștințelor; III. Formarea priceperilor și deprinderilor, competențelor și convingerilor; VI. Aplicarea practică a cunoștințelor, priceperilor, deprinderilor, competențelor, convingerilor, atitudinilor întru formarea elementelor de leadership în ansamblu; V. Verificarea, evaluarea elementelor de elementelor de *leadership*.

Etapetele evidențiate succisionează, conform ordinii apariției și derulării lor, în demersul instructiv-formativ, alcătuind un sistem, iar fiecare etapă este un subsistem ce depinde de cea

anterioară și, în același timp, de toate celelalte, indiferent dacă sunt anterioare sau posterioare, adică se supun principiului izomorf al sistemelor, mulțimilor de elemente didactice. Ele au rost atunci când se ține cont de etapele procesului de învățare în raport cu acțiunile ce se includ în procesul de predare, învățare și evaluare.

Ajunși la această demarcație, încheiem descrierea metodologiei studierii cursului *Leadership autentic*.